

Module Gewenst gedrag

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Inhoud.....	3
1.2	Competenties	3
1.3	Doel	3
2	Achtergrondinformatie	4
2.1	Gedragcode Scouting Nederland	4
2.2	Toelichting voorbeeldgedragcode	5
2.3	Voorbeeld omgangsregels	8
2.3.1	Standpunt Scouting Nederland t.a.v. alcohol, drugs en roken	9
3	9
3	Werkvormen	10
3.1	Schema 1: het raamwerk van de training.....	10
3.2	Schema 2: het draaiboek	11
3.3	Aanleiding/uitleg	12
3.4	Beschrijving van de onderdelen	12
3.4.1	Gezamenlijke brainstorm/energizer.....	12
3.4.2	Bespreken gedragcode Scouting Nederland.....	12
3.4.3	Uitleg Protocol ongewenst gedrag Scouting Nederland.....	12
3.4.4	Grenzenspel.....	12
3.4.5	Uitleg intimiteit versus seksualiteit.....	13
3.4.6	Discussie intimiteiten	13
3.4.7	Workshop regels maken	14
4	Toets.....	17
4.1	Toetscriteria	17
4.2	Uitleg toetsvorm.....	17
4.3	Afsluiting	17

1 Inleiding

1.1 Inhoud

In deze module besteden we aandacht aan het gedrag dat we binnen Scouting graag zien van onze kaderleden. We staan stil bij de voorbeeldgedragscode die we binnen Scouting hebben en gaan er op in hoe je die kunt toepassen. Je leert de gedragscode uitleggen aan jeugdleden in relatie tot gedrag en omgangsvormen. We besteden aandacht aan regels en veiligheid binnen de groep en hoe je invloed kunt uitoefenen op de groeps cultuur.

1.2 Competenties

Speltak	Nr C3 BWS	Nr C3 ER	Competentiekolom 3	H	K	V
BWSER	67	68	Kennen voorbeeldgedragscode Scouting Nederland.	1		
	68	69	Gedragscode kunnen uitleggen aan jeugdleden in relatie tot gedrag/omgangsvormen.	1		

1.3 Doel

Na het doorlopen van deze module kun je:

- de gedragscode bespreken binnen je leidingteam;
- de gedragscode toepassen op verschillende situaties in je groep;
- de gedragscode bespreken met jouw jeugdleden;
- regels opstellen en verklaren binnen jouw speltak

2 Achtergrondinformatie

2.1 Gedragscode Scouting Nederland

Scouting Nederland heeft, in samenwerking met andere vrijwilligersorganisaties, een voorbeeldgedragscode gemaakt voor onze vereniging. De gedragscode is bij het schrijven van deze module nog niet vastgesteld. Scouting Nederland vindt een veilige omgeving voor haar (jeugd)leden belangrijk. Daarom vinden we het belangrijk dat leden de gedragscode onderschrijven ernaar handelen.

De voorbeeldgedragscode luidt als volgt:

1. De (bege)leider zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het jeugdlid zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De (bege)leider gaat zo om met een jeugdlid dat de zijn/haar waardigheid niet wordt aangetast.
3. De (bege)leider dringt niet verder door in het privé-leven van de pupil dan functioneel noodzakelijk is. De begeleider ontvangt de pupil niet bij hem thuis.
4. De (bege)leider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van de pupil. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen (bege)leider en pupil tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De (bege)leider raakt het jeugdlid niet op zodanige wijze aan, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De (bege)leider gaat tijdens kampen, uitjes en activiteiten zeer terughoudend en met respect om met pupillen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals slaapzalen, tenten, omkleedruimten, douches, etc.
7. De (bege)leider beschermt het jeugdlid naar vermogen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en ziet er actief op toe dat de gedragscode door iedereen die bij het jeugdlid is betrokken, wordt nageleefd.
8. Indien de (bege)leider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.
9. De begeleider krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag zal de (bege)leider in de geest van de gedragscode handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Hiermee verklaar ik dat ik de gedragscode ken en niet tegen de gedragscode in zal handelen.

Datum en plaats:

Ondertekening lid

Ondertekening bestuur vereniging

Scouting Nederland, augustus 2010

2.2 Toelichting voorbeeldgedragscode

Veel grenzen in het contact tussen leden en jeugdleden binnen Scouting zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen dus nooit precies grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen leden en kinderen die bij ons komen, absoluut ontoelaatbaar zijn!

In art. 249 van het Wetboek van Strafrecht staat: Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of een geldboete van de vierde categorie. Daarnaast is iedere vorm van seksuele toenadering tot jeugdigen beneden de 16 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). En het afbeelden maken van seksuele gedragingen van iemand die nog geen 18 jaar is, is ook verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

Daarom hebben wij als vereniging voor al onze leden een gedragscode opgesteld. Wanneer je bij ons actief wordt als vrijwilliger, stagiair(e) of als betaalde kracht, vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en niet tegen de gedragscode in zult handelen.

1. De (bege)leider zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen het jeugdlid zich veilig en gerespecteerd voelt.

Het kind moet worden gerespecteerd. Er mag geen onderscheid worden gemaakt naar of nadruk worden gelegd op godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, seksuele gerichtheid, culturele achtergrond, leeftijd of lichamelijke kenmerken.

Dat betekent dat het kind zich zowel tijdens de activiteiten van de vereniging, maar ook daarbuiten veilig moet voelen en het gevoel moet hebben dat hij zich - letterlijk - vrij kan bewegen.

2. De (bege)leider gaat zo om met een jeugdlid dat de waardigheid niet wordt aangetast.

Dit betekent dat je een kind of jongere nooit op een manier bejegent die hem in zijn waardigheid aantast. Je onthoudt je van discriminerende, kleinerende of (seksueel) intimiderende opmerkingen en gedragingen. Dit geldt tijdens de activiteiten, maar ook daarbuiten, tijdens alle activiteiten die door of namens de vereniging worden georganiseerd.

3. De (bege)leider dringt niet verder door in het privéleven van de pupil dan functioneel noodzakelijk is. De begeleider ontvangt de pupil niet bij hem thuis.

In het vrijwilligerswerk komt het veel voor dat men kinderen ook kent vanuit sociale contacten. Maar het lid is binnen de vereniging altijd de verantwoordelijke. Binnen de vereniging gaat het niet om vriendschap of andere sociale relatie, maar om de relatie lid-jeugdlid.

Het is belangrijk dat het lid zich bewust is van zijn positie, die ook buiten de vereniging door kan spelen. Het gaat erom dat het lid gepaste afstand houdt en niet verder doordringt in het privéleven van het jeugdlid dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel (activiteit) van de vereniging. Denk hierbij

aan het onnodig vragen stellen over het privéleven, persoonlijke afspraken maken, contact opnemen met het kind buiten de activiteiten van de vereniging om, etc.

4. De begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van de pupil. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen begeleider en pupil tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.

Het lid mag zijn positie en relatie nooit gebruiken voor doeleinden ten eigen nutte en die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid, of die de grenzen van de relatie overschrijden. Hierbij kan worden gedacht aan:

- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen;
- seksueel getinte opmerkingen en insinuaties, zoals grof taalgebruik of schuine moppen;
- het stellen van vragen over seks, bijvoorbeeld over masturbatie, frequentie en vormen van vrijen;
- het jeugdlid op een niet-functionele wijze bekijken en aanraken waarbij de ogen of handen zijn gericht op de geslachtskenmerken;
- bevrediging van de eigen seksuele verlangens.

Alle seksuele handelingen en relaties tussen kaderleden en jeugdleden tot 18 jaar, of met iemand met een ontwikkelingsachterstand, zijn ontoelaatbaar en strafbaar volgens artikel 249 Wetboek van Strafrecht.

Tussen volwassenen en kinderen of jeugdigen is sprake van een natuurlijk overwicht en dus een machtsverschil. Een kind kan daardoor zaken moeilijker weigeren, of overzien waar het om gaat. Het is aan de volwassene om de grenzen te bewaken. Dit geldt ook voor mensen met een ontwikkelingsachterstand of een verstandelijke beperking. De kalenderleeftijd vormt bij hen geen criterium, maar het feit dat zij een achterstand hebben in de verstandelijke en/of emotionele en sociale ontwikkeling.

Dit betekent dat het lid:

- nooit seksuele toenadering zoekt tot kinderen/jongeren en/of een seksueel of erotisch geladen sfeer scheidt (bijvoorbeeld door het laten zien van porno, of de eigen geslachtsorganen);
 - een kind/jongere nooit gebruikt voor bevrediging van de eigen seksuele en/of agressieve verlangens;
 - nooit (met seksueel gedrag) mag ingaan op verliefde gevoelens, seksuele verlangens of fantasieën van de pupil, óók niet wanneer hij/zij je daartoe lijkt uit te nodigen, danwel onomwonden uitnodigt;
 - wanneer er een erotisch/seksueel geladen sfeer mocht ontstaan, of zou kunnen ontstaan, tussen het lid en het jeugdlid, afstand neemt en de situatie bespreekbaar maakt met de leiding of vertrouwenspersoon;
 - wanneer bij het lid gevoelens van verliefdheid, maar ook afkeer of agressie ontstaan t.o.v. het kind of de jongere, neemt het lid afstand en maakt de situatie bespreekbaar met de leiding of vertrouwenspersoon.
5. De (bege)leider raakt het jeugdlid niet op zodanige wijze aan, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.

Uitgangspunt is dat het jeugdlid het als seksueel getint ervaart. Bijvoorbeeld: het te lang vasthouden van een hand bij begroeten of afscheid nemen, iemand naar je toe trekken, je tegen het kind of de jongere aandrukken, een tongzoen geven, aanraken van billen en borsten, etc. Functionele aanrakingen zijn soms noodzakelijk (een jong of beperkt jeugdlid helpen bij het naar het toilet gaan) of wenselijk (een jeugdlid troosten) en mits daar geen misbruik van gemaakt wordt, toegestaan.

Het lid moet er voor zorgen dat daar waar lichamelijk contact noodzakelijk en functioneel is, dit contact of deze aanraking niet verkeerd - in de zin van seksueel getint of intimiderend - kan worden geïnterpreteerd.

Het lid houdt bij lichamelijk contact rekening met grenzen die het jeugdlid aangeeft, leeftijd, ontwikkelingsniveau, achtergronden, de specifieke situatie en wat maatschappelijk en/of cultureel als aanvaardbaar wordt gezien.

6. De (bege)leider gaat tijdens kampen, uitjes en activiteiten zeer terughoudend en met respect om met pupillen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals slaapzalen, omkleedruimten, douches etc.

Gereserveerd en met respect betekent in dit beval bijvoorbeeld dat:

- het lid en het jeugdlid bij voorkeur niet met zijn tweeën op reis gaan, maar met bijvoorbeeld een extra lid of meerdere jeugdleden;
- het lid en het jeugdlid in een één-op-éénsituatie niet op één kamer slapen; er zijn minstens twee leden op een groep kinderen;
- gereserveerd en met respect omgaan met de ruimtes waarin de kinderen zich bevinden, betekent dat het jeugdlid zich daar veilig moet voelen, zijn privacy gewaarborgd is en sociale controle niet is uitgesloten. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan:
 - niet zonder aankondiging de slaapzaal of tent betreden en bij voorkeur in gezelschap van een andere volwassene;
 - de deur of tent open laten staan na het binnentreden, tenzij duidelijk is dat beiden behoefte hebben aan een zekere privacy;
 - gesprekken met het kind worden in een neutrale ruimte gehouden (niet in kleedruimte, slaapkamer of tent).

7. De (bege)leider beschermt het jeugdlid naar vermogen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel misbruik en ziet er actief op toe dat de gedragscode door iedereen die bij het jeugdlid is betrokken, wordt nageleefd.

Het lid heeft binnen zijn mogelijkheden de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en het welzijn van het jeugdlid.

Indien het lid grensoverschrijdend gedrag signaleert, is hij verantwoordelijk het ongewenste gedrag te (doen laten) stoppen en te zorgen voor de veiligheid van het kind. Het lid is alert op signalen die kunnen wijzen op seksueel misbruik of overtreding van de gedragscode.

8. Indien de (bege)leider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel misbruik, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen.

Alle vermoedens of constatering van seksueel misbruik moeten worden gemeld.

Het kan zijn dat een jeugdlid een lid in vertrouwen neemt en vertelt dat iemand hem/haar misbruikt. Het lid belooft in een dergelijk geval geen geheimhouding. Feiten van vertrouwelijke aard, aan jou toevertrouwd, moeten te allen tijde worden gerespecteerd. Maar wanneer de belangen van het jeugdlid in het geding zijn, dient het lid hiervan melding te maken of ten minste een derde te raadplegen. Indien enigszins mogelijk gebeurt dit in overleg met het jeugdlid.

9. De (bege)leider krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn. Door vergoedingen dreigen de objectiviteit van het handelen en de onafhankelijke positie van de (bege)leider en die van het jeugdlid in het gedrang te komen. Hierdoor kan een voedingsbodem ontstaan voor (seksueel) machtsmisbruik.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag zal de (bege)leider in de geest van de gedragscode handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Dit betekent dat het lid ook alert is op gedragingen die niet direct als seksueel misbruik of intimidatie zijn te betitelen, maar wel als grensoverschrijdend worden ervaren. Ook in dit geval is het belangrijk dat passende maatregelen worden genomen, zoals het aanspreken van de persoon in kwestie. Desgewenst kan het lid de in het protocol genoemde personen raadplegen.

2.3 Voorbeeld omgangsregels

Iedereen die de vereniging bezoekt, onderschrijft de doelstellingen en het huishoudelijk reglement van de vereniging. De basis van omgang met elkaar binnen Scouting bestaat eigenlijk uit de wet en de belofte. De inhoud hiervan is aangepast voor alle verschillende leeftijdsgroepen, waarbij aangesloten is bij de leeftijd van de jeugdleden. De wet en belofte vormen een goede kapstok, maar zijn nog erg algemeen. Daarom kan het goed zijn om in je groep afspraken te maken over omgangsregels. Hier heeft Scouting Nederland geen blauwdruk voor, maar hieronder vind je een aanzet voor dergelijke regels. Hiermee kun je gewenst gedrag binnen een groep of speltak bespreekbaar maken en kunnen we nieuwe leiding duidelijk maken hoe we met elkaar om willen gaan.

Wij vinden afspraken maken over de manier van omgaan met elkaar belangrijk, omdat iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen. Dit kan alleen als je elkaar in je waarde laat en elkaar met respect behandelt. Dit betekent dat wij in onze vereniging alle vormen van ongelijkwaardige behandeling, zoals pesten, machtsmisbruik, discriminerende, racistische, seksistische of (seksueel) intimiderende gedragingen of opmerkingen, of het hiertoe aanzetten, ontoelaatbaar vinden.

Wij vragen van alle kader en jeugdleden, maar ook hun ouders en anderen die meedoen met onze activiteiten, dat zij meewerken aan het naleven van de omgangsregels. Niet alle zaken die anderen kunnen kwetsen, kunnen we in regels verwoorden. Dan zouden het er veel te veel worden. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat als iets niet genoemd wordt, dit wel toelaatbaar is.

Voorbeelden van omgangsregels:

- Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de vereniging.
- Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
- Ik val de ander niet lastig.
- Ik berokken de ander geen schade.
- Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.

- Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
- Ik negeer de ander niet.
- Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
- Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet, ik neem geen wapens mee.
- Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
- Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
- Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
- Als iemand mij hindert of lastig valt, dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt, vraag ik een ander om hulp.
- Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden en spreek degene die zich daar niet aan houdt erop aan en meld dit zo nodig bij het bestuur.

2.3.1 Standpunt Scouting Nederland t.a.v. alcohol, drugs en roken

Scouting Nederland heeft het volgende standpunt omtrent het gebruik van alcohol, drugs en roken bij Scoutingactiviteiten.

1. Leden van Scouting houden zich aan de wet.
2. Scouting Nederland kent geen gedoogbeleid. Het gebruik van drugs is in de Nederlandse wet verboden. Scouting Nederland accepteert geen gebruik van drugs of het in bezit hebben van drugs tijdens Scoutingbijeenkomsten.
3. Scouting Nederland is van mening dat er tijdens bijeenkomsten waar jeugdleden en jongeren activiteiten met elkaar doen geen alcohol wordt gebruikt en geen tabak wordt gerookt.
4. Een sober gebruik van alcohol of roken is mogelijk:
 - tijdens bijeenkomsten met (alle) kaderleden of;
 - bij bijzondere activiteiten van explorers of roverscouts, door leden van 16 jaar en ouder, bijvoorbeeld tijdens een weekendkamp, een feestavond o.i.d.

Wordt bij bijeenkomsten gedronken, dan drinken minimaal twee kaderleden niet als men in functie is.

Welke bijeenkomsten hiervoor in aanmerking komen en hoe dit verder wordt uitgevoerd, is aan ieder niveau om hier intern zelf afspraken over te maken.

3 Werkvormen

3.1 Schema 1: het raamwerk van de training

Naam training:	Gewenst gedrag
Randvoorwaarden	
Tijd:	120-150 minuten
Omgeving accommodatie:	Buiten, binnen, lokaal
Doelgroep:	Leidinggevenden
Aantal deelnemers:	12-24
Aantal trainers:	2-5
Beginniveau deelnemers:	N.v.t.
Eindtermen deelnemers:	
Overzicht van de inhoud:	Werkvorm 1 Werkvorm 2
Documentatie:	Zie achtergrondinformatie
Materiaal:	Papier, pen, stiften, opdrachtenuel, etc.

3.2 Schema 2: het draaiboek

Tijd:	Activiteit/werkvorm	Attent zijn op	Kennis/vaardigheid	Materiaal
0.00	Kennismaking.			
0.05	Gezamenlijke mindmap/brainstorm /energizer over gewenst gedrag.		Samen denken over wat er wordt verstaan onder gewenst gedrag.	Flap-overs.
0.15	Bespreken gedragscode Scouting Nederland met behulp van kernwoorden.		Gedragscode.	Voorbeeld-gedragscode Scouting Nederland. De kernwoorden (papier of flap).
0.45	Uitleg protocol Misbruik Scouting Nederland. Optie: Filmpje.		Inhoud protocol. Misbruik en relevantie voor leiding-gevendenden.	Protocol ongewenst gedrag. In de toekomst: filmpje.
1.05	Koffiepauze.			
1.15	Grenzenspel.			
1.20	Uitleg Intimiteit vs. seksualiteit.		Verschil intimiteit seksualiteit.	Flap-over.
1.25	Discussie intimiteiten.		Toepassing gedragscode.	Diverse cases.
1.30	Workshop regels maken.		Het opstellen van regels. Verschillende soorten regels. Beïnvloeden groeps cultuur.	Flap-over met matrix. Flap-over met regels.
2.10	Toetsen.			
2.30	Afsluiting.			

3.3 Aanleiding/uitleg

3.4 Beschrijving van de onderdelen

3.4.1 Gezamenlijke brainstorm/energizer

In dit onderdeel maken we een mindmap met in het midden gewenst gedrag. Afhankelijk van de groep kan deze werkvorm gezamenlijk of in groepjes worden gedaan. Als energizer is het leuk om er een wedstrijdvorm aan te verbinden. Bijvoorbeeld: twee trainers hebben elk een eigen team en een eigen kleur stift, maar gebruiken samen dezelfde flap om op te schrijven. Het team dat het meest bedenkt, wint. (Een ideaal moment om het belang van regels te demonstreren!)

Respect	Verliefdheid	Ongewenst gedrag
Regels	Intimiteiten	Probleemgedrag
Waardering	Protocol	Gedragsstoornissen
	ongewenst gedrag	
Gedragscode	Ruzie	Waardering
Veiligheid	Pesten
Seksualiteit	Discriminatie
Pubers	Groepscultuur
Grenzen	Cultuurverschillen

3.4.2 Bespreken gedragscode Scouting Nederland

De trainer geeft een korte uitleg over de voorbeeldgedragscode van Scouting Nederland. Hij vertelt waarom deze er is en wat er in staat, zonder op de regels in te gaan. Aan de hand van onderstaande kernwoorden gaan de deelnemers plenair de regels bij de woorden bedenken. Vervolgens wordt bekeken wat de regel echt is en wat de gedragscode erover zegt. De trainers leiden het gesprek, maar de deelnemers stellen zo zelf de gedragscode samen en bespreken en overdenken de inhoud. Duidelijk mag worden dat de gedragscode er niet primair is om mensen te straffen, maar vooral bedoeld is om handvatten te geven hoe er binnen een groep omgegaan wordt met jeugdleden.

1. Omgeving en sfeer
2. Waardigheid
3. Privéleven
4. Seksuele benadering
5. Raakt niet aan
6. Omkleedruimte
7. Beschermt
8. Signaleert
9. Materiële vergoeding
10. Twijfel

3.4.3 Uitleg Protocol ongewenst gedrag Scouting Nederland

De trainer geeft een korte uitleg over het Protocol ongewenst gedrag van Scouting Nederland. Belangrijk is dat de deelnemer weet wat hij moet doen als er iets misgaat. De nadruk ligt er hierbij op dat de deelnemer niet zelf op onderzoek uit gaat, maar naar het bestuur stapt.

3.4.4 Grenzenspel

Twee deelnemers gaan tegen over elkaar staan. Een andere deelnemer noemt hun naam als ze een stap mogen zetten. Als een deelnemer niet meer wil, zegt die STOP. De rest observeert: wanneer zeg je stop. Eerst spelen met bekenden van elkaar, dan met vreemden. Wat valt je op?

Je hoeft dit spel niet te vaak te spelen, het gaat om het duidelijk maken van het verschil in grenzen.

3.4.5 Uitleg intimiteit versus seksualiteit

De volgende stap in de training is het gebruik van de gedragscode en de protocollen van Scouting Nederland. Hiervoor legt de trainer eerst het verschil uit tussen intimiteit en seksualiteit.

Intimiteit is:

- door personen ervaren toenadering van persoonlijk contact;
- dit kan fysiek zijn (knuffel, aanraking) maar ook geestelijk (goed gesprek, iets persoonlijks vertellen);

Een mens kan NIET zonder intimiteit, het is een onderdeel van het leven zelf.

Seksualiteit is:

- lichamelijk of geestelijk opgewonden zijn.

Dit kan te maken hebben met intimiteit, maar dat hoeft niet.

3.4.6 Discussie intimiteiten

Aan de hand van verwachtingen wordt er een discussie opgestart over intimiteit en de omgang ermee. Laat de deelnemers discussiëren en de trainer geeft het officiële standpunt van Scouting Nederland weer.

Nadruk leggen op:

- Grenzen vastleggen en vasthouden.
- Openheid.
- Goede communicatie (binnen stafteam en daarbuiten).
- Belang vertrouwenspersoon.
- Belang groepsbegeleider.

Mogelijke cases:

1. Frans is leidinggevende bij de welpen/scouts. Hij heeft nogal grof taalgebruik waarbij hij veel vloekt en scheldt. Hij vindt dat dat moet kunnen en heeft geen zin om zich anders te gedragen dan hij nu een maal is. Wat zegt de gedragscode hierover? Wat doe je eraan?
2. Evert, leiding bij de scouts heeft een relatie met Mariëlle, een welpenleidster. Ze steken hun relatie niet onder stoelen en banken en zijn behoorlijk klef, ook waar de kinderen bij zijn. Je ergert je eraan maar durft er niets van te zeggen omdat je net bij de leiding zit. Wat zegt de gedragscode hierover? Wat doe je eraan?
3. Bep is 11 en lid van de welpen. Als ze op kamp is, komt ze 's avonds haar bed uit en wil een nachtzoen van Karel die haar leiding is. Wat moet Karel doen? Wat zegt de gedragscode hierover?
4. Suzanne en Sam zijn leiders van de scouts. Sam is 22 en erg populair bij de meiden. Hij stoeit altijd met ze en vindt dat ook leuk om te doen. Suzanne (20 jaar) ergert zich er aan en vindt eigenlijk dat dat niet kan. Het lijkt wel of Sam alleen maar oog heeft voor de meiden. Wat nu?

Afsluiting:

Protocol ongewenst gedrag en de voorbeeldgedragscode van Scouting Nederland uitleggen.

Letten op:

- Gaat om alle relaties lid-leiding (ook al is de leiding onder 18).
- Belang van het kind gaat altijd voor.
- Belang van verplichte melding!

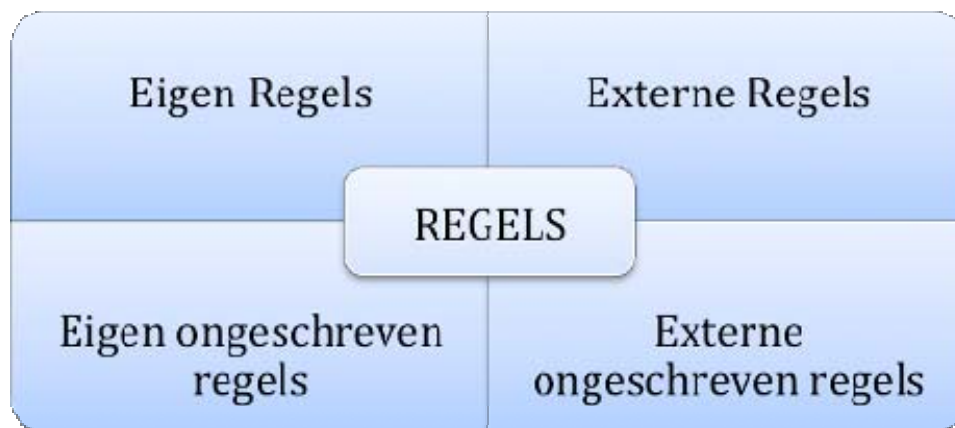
- Rol groepsbegeleider/groepsbestuur of door groepsbestuur aangewezen groep.
- Niet zelf onderzoek gaan doen!
- Na dit onderzoek zijn 3 mogelijkheden:
 - Niets aan de hand: goed afsluiten.
 - Nog steeds vermoedens maar niets concreets: non-actief (vrijwillig of schorsing).
 - Bewijs of toegeven: schorsing..
- Bij laatste twee altijd melden bij de landelijke organisatie (zwarte lijst)
- Blijven wijzen op communicatie en voor zover mogelijk openheid: voorkom roddels.

3.4.7 Workshop regels maken

Het doel van de workshop is dan ook kijken naar de verschillende soorten regels. Waarom worden regels opgesteld? Waar stel je wel en waar stel je geen regels voor op. Het is aan de trainer om tijdens deze workshop de discussie over regels op gang te houden en de deelnemers na te laten denken over regels. Er staat een half uur voor, maar dat kan gerust aangepast worden aan de beschikbare tijd.

Optie1: De trainer houdt plenair op een flip-over de verschillende regels bij en leidt een discussie over de regels aan de hand van onderstaande voorbeelden

Optie2: De deelnemers krijgen allemaal post-its waar zij diverse regels op schrijven. De trainer schikt deze op de flip-over. De deelnemers moeten zelf het verband zien te ontdekken.

Inleiding

De deelnemers vormen samen een (nieuw) leidingteam dat binnenkort het seizoen gaat starten. Vandaag gaan ze het hebben over het regels voor opkomsten en in het algemeen. De leiding wil graag weten wat voor een regels er op een rijtje moeten komen. Moeten er eigenlijk wel regels in opgesteld worden?

20 min regels opstellen

Linksboven: in zes subgroepjes de 'eigen' regels opstellen.

Inventariseer de regels. Bijvoorbeeld: het terrein niet verlaten zonder toestemming van de staf. Niet roken tijdens programmaonderdelen. GSM-gebruik. Gun elkaar de nachtrust. Drugsgebruik en eigen drank niet toegestaan.

Stap 1: Externe regels

1. Ik accepteer en respecteer de ander zoals hij is en discrimineer niet. Iedereen telt mee binnen de vereniging.
2. Ik houd rekening met de grenzen die de ander aangeeft.
3. Ik val de ander niet lastig.
4. Ik berokken de ander geen schade.
5. Ik maak op geen enkele wijze misbruik van mijn machtspositie.
6. Ik scheld niet en maak geen gemene grappen of opmerkingen over anderen.
7. Ik negeer de ander niet.
8. Ik doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen.
9. Ik vecht niet, ik gebruik geen geweld, ik bedreig de ander niet, ik neem geen wapens mee.
10. Ik kom niet ongewenst te dichtbij en raak de ander niet tegen zijn of haar wil aan.
11. Ik geef de ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht.
12. Ik stel geen ongepaste vragen en maak geen ongewenste opmerkingen over iemands persoonlijk leven of uiterlijk.
13. Als iemand mij hindert of lastig valt, dan vraag ik hem/haar hiermee te stoppen. Als dat niet helpt, vraag ik een ander om hulp.
14. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden en spreek degene die zich daar niet aan houdt erop aan en meld dit zo nodig bij het bestuur.

Stap 2: Eigen ongeschreven regels

Bijvoorbeeld: respecteer elkaar. Laat elkaar uitspreken. Samenwerken. Voorzichtig met andermans spullen.

Stap 3: Externe ongeschreven regels

Bijvoorbeeld: mannen en vrouwen zijn gelijk. Niet slaan of schoppen.

Stap 4

Onderstaande regels kan je op een flip-over zetten om gezamenlijk in te delen:

- Vertrouwelijk omgaan met wat er gezegd wordt.
- Geen geweld gebruiken.
- Er is altijd een leidinggevende (in bezit van rijbewijs) nuchter.

Conclusie: kampregels, wetgeving, groepscultuur, normen en waarden.

Meer mogelijke regels:

- De staf heeft altijd gelijk.
- Als de staf geen gelijk heeft, treedt automatisch regel 1 in werking.
- Als de staf praat, zijn de deelnemers stil.
- 's Nachts tussen 0.00 en 8.00 uur is het stil op het terrein.
- Respecteer elkaar en anderen.
- De slaapruijme is alleen toegankelijk tijdens rusttijden, niet daarbuiten.
- Gooi geen ballen tegen muren.
- Meld eventuele schade direct aan de kampleiding.
- Alcohol en drugs zijn verboden en leiden tot schorsing.
- Diefstal leidt tot aangifte bij de politie.
- De persoonlijke verhalen die hier worden besproken, worden niet doorverteld buiten deze trainingsgroep.
- Het gebruik van mobiele telefoons is niet toegestaan.

-
- Het dragen van militaire kleding is verboden.
 - Het dragen van wapens is verboden, uitgezonderd de messen die in de ScoutShop verkocht worden.
 - Op het terrein is het niet toegestaan Scoutfit te dragen; buiten het terrein daarentegen is het verplicht de Scoutfit te dragen.
 - We wachten met eten of drinken tot iedereen heeft.
 - Als twee mensen oogcontact hebben, dan groeten ze elkaar.
 - Niemand verlaat het terrein zonder medeweten van de kampleiding.
 - Kampregels moeten nagekomen worden.
 - In alle gevallen waarover dit reglement niet beslist, beslist de kampleiding.

20 min. discussie in de subgroep

- Waarom regels. Hoe werkt dit met regels binnen jullie opkomsten?
- Wat wel, wat niet?
- Regels bijmaken?
- Hoe ver ga je in het opstellen van de regels?
- Regels vooraf communiceren?
- Wat zijn de gevolgen van de (kamp)regels?
- Wat als iemand één (of meerdere) kampregels niet nakomt?
- Uitvoerbaarheid van de 'straffen'.
- Zijn er ook regels voor de leiding?
- Zo ja, welke zouden dat kunnen zijn?
- Is dit nodig?
- Leg je deze vast, hoe kom je deze regels na?

4 Toets

4.1 Toetscriteria

Na het doorlopen van deze module kun je:

- de gedragscode bespreken binnen je leidingteam;
- de gedragscode toepassen op verschillende situaties in je groep;
- de gedragscode bespreken met jouw jeugdleden;
- regels opstellen en verklaren binnen jouw speltak.

4.2 Uitleg toetsvorm

Deel 1

De deelnemers krijgen drie korte toneelstukjes voorgeschoteld. Op pen en papier moeten zij hun reactie en de te nemen stappen opschrijven. De drie cases worden vervolgens plenair nabesproken. Om te slagen voor de module moeten de deelnemers duidelijk uit het protocol misbruik hebben begrepen dat zij niet zelf op onderzoek uitgaan en hun reactie kunnen verklaren aan de hand van het gedragsprotocol.

Case 1:

Karel zit bij de welpen. Hij heeft net een nieuw kompas/gps gehad. Hij begrijpt het allemaal nog niet zo goed. Leiding Tabaqui biedt hem aan bij hem thuis/op het clubhuis op de vrij woensdagmiddag Karel uit te leggen hoe het werkt.

Case 2:

Karel zit bij de welpen. Hij heeft een nieuw kompas/gps gehad. Trots vertelt hij aan medewelp Joris dat hij woensdag bij Tabaqui thuis is geweest. Hij heeft uitleg gekregen over het kompas, maar ze hebben ook samen een film gekeken.

Case 3:

Joop geeft leiding bij de scouts. Hij is teamleider. Ze gaan dit jaar op kamp naar Scoutingterrein 'Het Teekje' en ze staan op het Eikenveld. Kortom: Veel teken dus! Hoe pak je dat nu aan zo'n tekencontrole. Maak voor Joop een mooi stappenplan.

Deel 2

Opdracht tijdens de training: de trainer bespreekt met alle deelnemers wat zij individueel meenemen naar de eigen groep en wat ze concreet gaan veranderen of gaan bespreken in de eigen groep. Laat ze deze punten op papier opschrijven, zodat helder is wat ze meenemen. De bedoeling dat dit in de eigen groep wordt uitgevoerd.

Achteraf met praktijkbegeleider: reflectief gesprek over hoe het bovenstaande is uitgewerkt en wat het resultaat is. De praktijkbegeleider kan dan de competentie over de gedragscode afvinken.

4.3 Afsluiting

De trainer vat kort samen waar we het tijdens deze module over hebben gehad:

- De gedragscode van Scouting Nederland.
- Het protocol misbruik van Scouting Nederland.
- Intimiteit en seksualiteit.
- Gedragsregels.

Vertel de deelnemers nogmaals voor de duidelijkheid dat de praktijkbegeleider degene is die uiteindelijk de competenties kan aftekenen.